

PRATARMĖ.	Politinis Zelensko „Oskaras“	9
1 SKYRIUS	Dešimt pasikėsinimų į prezidentą Zelenskį	15
2 SKYRIUS	Prezidento kampanija	21
3 SKYRIUS	„Stadionas, tai stadionas!“	29
4 SKYRIUS	Zelenskis ir keturiasdešimt du milijonai prezidentų	35
5 SKYRIUS	„Tautos tarnas“ virtimas tikrove	41
6 SKYRIUS	Pašėlęs spausdintuvas prezidentui	47
7 SKYRIUS	Trumpo apkalta	53
8 SKYRIUS	Viceprezidentas Bohdanas	59
9 SKYRIUS	Kosminiai 1978-ieji	71
10 SKYRIUS	Nepakeičiamoji Julija Mendel	77
11 SKYRIUS	Pažvelgti į akis Putinui ir...	83
12 SKYRIUS	Diletantas su paspirtuku	95
13 SKYRIUS	Varpelis Masliakovui	101
14 SKYRIUS	Krikštaitėvis Rodnianskis	111
15 SKYRIUS	Skandalas Jūrmaloje	117
16 SKYRIUS	„Kvartal 95“ šeima	123
17 SKYRIUS	Išbandymas Kadyrovu	131
18 SKYRIUS	Ebonito lazdelės	137
19 SKYRIUS	Zelensko dubleris	143
20 SKYRIUS	Zelensko „reformų piršlys“	153
21 SKYRIUS	Zelensko Šefirai	159

22 SKYRIUS	Kolomoiskio peilis	165
23 SKYRIUS	Porošenka ant kelių	175
24 SKYRIUS	Kolektyvinis Zelenskis	189
25 SKYRIUS	Dievukas Sivocha	195
26 SKYRIUS	Melo detektorius „tautos tarnams“	201
27 SKYRIUS	Kas padarė iš Zelenskio narkomaną?	207
28 SKYRIUS	Zelenskis prie Jermako	213
29 SKYRIUS	Zelenskio svajonių komanda	225
30 SKYRIUS	Zelenskio architektė	235
31 SKYRIUS	Stebuklingas skaičius „95“	245
32 SKYRIUS	Žmogus, išpranašavęs, kad Zelenskis taps prezidentu	251
33 SKYRIUS	Zelenskiui – Gagarinas	257
34 SKYRIUS	Juodasis veidrodis didvyriui	261
35 SKYRIUS	Bilenka Žvėrių Žudikė, Fedyna ir nukentėjusias	267
36 SKYRIUS	„Vagnergeitas“ – istorija su daug nežinomųjų	273
37 SKYRIUS	Kaip oligarchas Achmetovas ruošėsi versti Zelenskį	279
38 SKYRIUS	Bučos skerdynės	283
EPILOGAS	Karo prezidentas	291
APIE AUTORIŲ	297

PRATARMĖ
POLITINIS
ZELENSKIO
„OSKARAS“

2019 metų balandžio 21 dieną aštuntą valandą vakaro, skambant filmo „Tautos tarnas“ garso takeliui „Aš myliu savo šalį...“, Volodymyras Zelenskis ir jo komandos nariai pasirodė žurnalistams.

Rodos, tuo pat metu šią paprastą dainą traukė ne tik pats kandidatas-nugalėtojas, bet ir visi 73 procentai už jį balsavusių šalies rinkėjų.

Sostinės verslo centrą „Parkovij“ užplūdę ukrainiečių ir užsienio šalių žurnalistai nekantriai laukė ką tik išrinkto prezidento pergalės kalbos. Zelenskis spindėjo iš laimės. O kartu su juo džiūgavo ir tie, kurie vedė jį į pergalę: Andrijus Bohdanas, Dmytro Razumkovas, Kyrylas Tymošenka, Andrijus Jermakas, Oleksandras Danyliukas ir Volodymyro žmona Olena. Jiems ant galvų krito konfeti, salė užė, rinkimų štabo nariai vos laikėsi, kad nepradėtų šokti.

„Mes tai padarėme drauge“, – jam būdingu stiliumi pradėjo savo kalbą Zelenskis. Pirmiausia, kaip ir dera „Oskarą“ atsiimančiam aktoriui, jis padėkojo savo komandai, šeimai, artimiesiems, žmonai Olenai ir net dviem rinkimų būstinėje dirbusioms valytojoms – Oksanai ir Liubai. Paminėjo ir simbolinį 73-įjį sektorių „Olimpijskij“ stadione, kur drauge su komanda filmavo savo garsųjį vaizdo įrašą „Stadionas, tai stadionas“.

Volodymyras, dar įsijautęs į savo vaidinamo kino filmo personažo Vasylio Holoborodkos vaidmenį, mėgino juokauti, traukti per dantį Ukrainos saugumo tarnybą, jo žodžiais tariant, visą laiką padėjusią jam palaikyti formą ir skleisti optimizmą. Atrodo, kad su aktoriaus karjera atsisveikinęs Zelenskis tokius pat garsius plovimus tikėjosi išgirsti ir žengdamas į politinę sceną. Žinoma, jis buvo pratęs žavėti žiūrovus ir girdėti šūksnius: „Bravo!“, „Pakartoti!“ Ir tai visiškai suprantama. Jam plojo didžiosiose Maskvos, Kyjivo, Odesos, Jūrmalos, Minsko ir kitų buvusios Sovietų Sąjungos koncertų salėse susirinkę žiūrovai, kuriems Volodymyro Zelenskio žvaigždė suspindo 1997 metais, jam laimėjus Aleksandro Masliakovo vestą KVN* satyros konkursą. Tik tuomet televizijos žvaigždės šlovė užgriuvo devyniolikmetį aktorių. Iki pat tapdamas prezidentu jis liko populiariu ir daugybės ukrainiečių mėgstamu aktoriumi.

Tik ar tada, 2019 metų balandžio 21-osios vakarą, pasiekęs stulbinamą pergalę prezidento rinkimuose, jis galėjo įsivaizduoti, kad maždaug po pusmečio jau išgirs jam skirtus riksmus: „Gėda!“, „Zelenskį – lauk!“ Ir ne tik iš savo pagrindinio varžovo Petro Porošenkos rinkėjų, bet ir iš savanorių, kariškių, politikų.

Praėjus keliems mėnesiams po inauguracijos, Zelenskis pradės atleidinėti tuos, kurie vedė jį į pergalę. Pirmam

* „Клуб веселых и находчивых“ (rus.) – „Linksmųjų ir išradingųjų klubas“. (Vert. past.)

teks trauktis Ukrainos nacionalinio saugumo ir gynybos tarybos sekretoriui Oleksandriui Danyliukui, kuris prezidento kadencijos pradžioje pasijuto įžeistas dėl to, kad Zelenskis nepaskyrė jo ministru pirmininku. Antras išeis Prezidento kanceliarijos vadovas Andrijus Bohdanas – tas, kuris buvo šalia Zelenskiui žengiant pirmuosius žingsnius didžiojoje politikoje. Paskui savo postus prarado ministras pirmininkas Oleksijus Hončarukas ir generalinis prokuroras Ruslanas Riabošapka.

Visi tie žmonės kaip tik ir buvo tas kolektyvinis Zelenskis, kurį 2019 metų balandžio 21 dieną išrinko tauta. Nes iki prezidento kampanijos pabaigos jokia Zelenskio politika neegzistavo. Visiškai. Jis buvo talentingas aktorius, televizijos kanalo „Inter“ ir studijos „Kvartal 95“ valdytojas. Aktorius, televizijos seriale suvaidinęs mokytoją Holoborodką, kuris tampa valstybės vadovu. Zelenskio prezidentinę įvaizdį sukūrė šalia jo buvę žmonės.

Prieš trejus metus šeštasis Ukrainos prezidentas pareiškė: „Pažadu niekada jūsų nenuvilti.“ Nuo to laiko matėme Zelenskį įvairiose situacijose. Jam ir jo komandai buvo prikaišiojama dėl profesionalumo stokos. Juos kaltino korupcija, arogancija ir net valstybės išdavimu. Bet nuo 2022 metų vasario 24 dienos, Rusijai pradėjus plataus masto agresiją prieš Ukrainos valstybę, pamatėme visiškai kitokį Zelenskį. Išvydome vyrą, nepabijojusį priimti Putino iššūkį ir tapti ukrainiečių tautos pasipriešinimo rusų agresijai lyderiu. Prezidentą, kuriam pavyko šiai kovai suvienyti savo šalininkus ir priešininkus, susitepusius korupcija ir su ja kovojančius, suaugusiuosius ir

vaikus, skirtingų tautybių ir religijų žmones. Valstybės vadovą, plojimais sutinkamą Europos parlamente ir JAV Kongrese.

Kiekvienas šioje knygoje aprašomas epizodas iš šeštojo Ukrainos prezidento gyvenimo – tai mozaikos gabalėliai, iš kurių susideda Volodymyro Zelenskio portretas. Portretas žmogaus, kuris, neturėdamas politinės patirties ir reikiamų žinių, pažadėjo ukrainiečiams pakeisti šalį. Portretas žmogaus, už kurį savo balsą atidavė 13,5 milijono rinkėjų.

Šioje knygoje nebus nei moralizavimo, nei išankstinių nuostatų, nei interpretacijų. Tik faktai. Tiesiog norėjau sukurti šeštojo Ukrainos prezidento portretą. Prezidento be grimo.

Kaip man tai pavyko, spręskite jūs, gerbiamieji skaitytojai.

Serhijus Rudenka

1 SKYRIUS
DEŠIMT
PASIKĖSINIMŲ
Į PREZIDENTĄ
ZELENSKĮ

2022 metų vasario 24 dieną ketvirtą valandą penkiasdešimt minučių Maskva paleido pirmąsias raketas į Ukrainos teritoriją. Tuo metu, kai Rusijos Federacijos televizijos kanalai transliavo Vladimiro Putino kreipimąsi į Rusijos gyventojus, Ukrainos sostinėje, taip pat Charkive, Odesoje, Mariupolyje, Dnipre, kituose šalies miestuose ant ukrainiečių galvų krito pirmosios balistinės raketos. Už kelių kilometrų nuo mano namų Kyjive, Brovaruose ir Boryspilyje, nuo sprogimų drebėjo žemė. Miegūsti miestų gyventojai dar nebuvo spėję atsigauti po pirminio sukrėtimo. Žiemos ore šaižiai kaukė greitosios pagalbos, priešgaisrinės ir gelbėjimo tarnybų automobilių sirenos. Protu buvo neįmanoma suvokti, kad Rusija bombarduoja laisvą ir nepriklausomą Europos centre esančią valstybę. Visa tai priminė košmarą, kuris, rodos, baigsis nušvitus pirmiesiems saulės spinduliams.

Tačiau tai buvo ne sapnas. Tai buvo nauja tikrovė, kurioje pabudo ukrainiečiai.

Praėjus pusantros valandos po pirmųjų smūgių, Zelenskis kreipsis į tautą ir patvirtins, kad prasidėjo Rusijos ir Ukrainos karas. Išaušus Ukraina sulauks ir žinių apie pirmąsias Kremliaus agresijos aukas – apie tuos žmones, kurie buvo kariniuose objektuose, kai į juos pataikė

Maskvos raketos. Taip prasidėjo Rusijos Federacijos plataus masto įsiveržimas į Ukrainą, kuriuo iki paskutinės minutės niekas nenorėjo tikėti. Taip pat ir Volodymyras Zelenskis. Likus mėnesiui iki karo pradžios, nepaisydamas amerikiečių ir britų žvalgybų įspėjimo apie galimą Rusijos puolimą, prezidentas tikino visiškai valdantis padėti. Jis tvirtino, girdi, užsieniečiai tik kelia paniką, kuriai nėra jokio pagrindo.

Naktį iš vasario 23-iosios į 24-ąją, likus vos kelioms valandoms iki karo pradžios, Ukrainos prezidentas viešai kreipėsi į Rusijos gyventojus. Jis nuoširdžiai tikėjosi, kad Putiną pavyks sustabdyti. Nors po 2014 metų Krymo ir dalies Donbaso okupacijos Kremliaus šeimininką galėjo sustabdyti tik besąlygiška Ukrainos kapituliacija arba kulka į kaktą. Putinas visus tikino, kad Ukrainos valstybingumo pamatus paklojo Vladimiras Leninas, o ukrainiečiai – grafo Potockio sugalvota tauta. Beje, tai jis pakartojo ir prieš puldamas Ukrainą. Nors, kai buvo įkurta Ukrainos sostinė, dabartinio Maskvos miesto vietoje telkšojo pelkės. Putino viešai reikštas noras apginti vadinamųjų Luhansko Liaudies Respublikos ir Donbaso Liaudies Respublikos „nepriklausomybę“ buvo tik dingstis mėginti sunaikinti Ukrainos valstybę.

Prezidentas Zelenskis garbingai priėmė Putino mes-tą iššūkį. Nepaisydamas daugybės Jungtinių Amerikos Valstijų raginimų ir dešimties patirtų pasikėsinimų į savo gyvybę (bent jau tiek jų kovo mėnesį nurodė Prezidento kanceliarijos patarėjas Mychailo Podoliakas), Zelenskis neišvyko iš Kyjivo. Putinas troško jo mirties – jei ne fi-

zinės, tai bent politinės. Tačiau taip nenutiko, ir šis faktas liudija Kremliaus šeimininko silpnumą. Prezidento Zelenskio būstinė Ukrainos sostinės centre virto vienu iš svarbiausių ukrainiečių tautos nenugalimumo simbolių. Drąsa, kurią parodė Zelenskis kaip vyriausiasis Ukrainos ginkluotųjų pajėgų vadas, stojęs į karą su Rusija, ukrainiečiams iš tiesų padarė didžiulį įspūdį. Pirmiausia šeštojo Ukrainos prezidento oponentams. Jam stovėdami ploja Europos šalių parlamentų nariai, jis – žmogus, prikaustęs viso pasaulio dėmesį. Dabartinį Volodymyro Zelenskio populiarumą Vakaruose galima lyginti nebent su buvusio Sovietų Sąjungos prezidento Michailo Gorbačiovo populiarumu.

Žaibiškas karas, kurio Ukrainoje tikėjosi Vladimiras Putinas, nepavyko. Rusija susidūrė su atkakliu Zelenskio vadovaujamos ukrainiečių tautos pasipriešinimu. Rusijos agresorių ugnimi sutiko ne tik kariškiai, bet ir paprasti piliečiai. Ko gero, pirmą kartą per visą naujausių laikų Ukrainos istoriją pamatėme, kaip visi ukrainiečiai susivienijo kovai su išorės priešu.

Zelenskio vaidmenį ir jo pergalę Rusijos ir Ukrainos kare tikriausiai ateityje išsamiau aprašys istorikai. Apie jį bus kuriami kino filmai ir rašomos knygos, jo vardu bus pavadintos gatvės, prospektai ir universitetai. Būtent su Zelenskiu bus siejamas Ukrainos istorijos laikotarpis, kuris bus įvardijamas kaip galutinis Ukrainos atsiskyrimas nuo Rusijos.